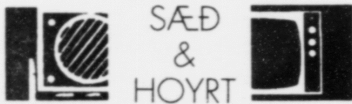

hygg & hoyr

Friðgjadagur 18. október 1996

Um at tríva í heimskvæði og at blása í gjallarhorn

FRÓÐI LOKSÁGARD

Ein av stóru broytingunum nú summanð er farið aftur um bak og veturin er komin, og og útvarpið er farið at senda eitt vetrarskránni, er at sendingin Gjallarhornið er farið í vetrarbúna og hevur fingið navnabroyting til Heimskvæðið.

Burtursæð frá at navnið er broytt er ilt at fáa eyga á aðrar broytingar. Verturin er tann sami og tónleikurin er tann sami. Ja nú segði eg tónleikurin, hetta eri eg nú ikki altíð heilt visur í at tað er. Onkuntið spælir Kári okkurt, sum, í mínum oyrum, ikki ljóðar sum tað, ið fólk vanligja seta í samband við tónleik. Men kanska flöskuglitt, og klirrar við steinum verður roknað sum tónleikur aðrastaðni í heiminum. Eg havi to ílt við at skilja at vanligi lurtarin, er á somu áskoðan sum hesir etnisks klirrarar og glintarar.

Tað at hetta absolut progresiva tónlistarliga úrvæl verður sent bæði á summri og á vetri skilji eg als ikki. Eg veit ikki um kanningar eru gjørdar um hvussu stórar partur av lurtarum útvarpsins, vilja viðganga at teir leggja oynni til lurtið, tað ið blást verður í gjallarhornið ella tað ið trivið verður í eitt heimskvæði, eg loyvi mær to upp á tað sterkasta at ívast í um lurtaragrunndarlag er í Føroyum fyrri einari slíkari minniluta-sending.

Tað er kanska við hesi sending, sum við so nógvum øðrum í Føroyum, nevniliga eitt krav frá donsku teimrini.

Sum heldur er nógvur áhugaverdur sendingar á skránni í vetur. Royndin ið útvarpið er farið undir við at senda hvørt kvøld til klokkan 10 skulu teir

verða vælkomnir at halda fram við komandi vetur.

Nýggja sendingin Kvældarstund gevur teimum ið ikki hava møguleika at hoyra útvarpið um morgunin ein møguleika fyrri at hoyra brot úr morgunsendingini. Hetta saman við einum úrvæli av lottum tónleiki er ein frálíkur endi á degnum í útvarpinum.

Seinastu dagarnar hevur ein nýggj rødd verið at hoyrt í Lurtararni & Vit. Tað er avgjørt ikki nakað negativt í at lata onnur koma fram at mikrofonini í hesi sendingini. Elis og Kári havi verið fastir vertir í hesi sendingini í fleiri ár, og tað er uttan iva eisini eitt kærkomið andarhol fyrri teir báðar, at onkur inn ímillum kann loysa teir av, tí tað kann við tíðini gerast trivið og lítið inspirerandi dag út og dag inn at skula sita og lesa so at siga teir somu brøvini.

Løgfrøðingurin er í vetrarskránni komin undan kavi aftur. Sigmund Poulsen og útvarpsstjórin Jógván Jespersen viðgæra í hesi sendingini ymiskar lögfrøðisligar spurningar, og brøv frá lurtarum verða svaraði. Sjálvt um nógv ikki hava tað stóra innlit í landsins lógir, og tulkningina av teimum ymsku paragrafunum, so er sendingin so mikild greið at einhvør klárar at fylgja við.

Ungdómurin hevur fingið nókkso fitt í sín part í vetrarskránni. Ein ungdomssending verður send sum skulanæmingar gera, og fleiri sendingar við tónleiki til tey ungu verða eisini sendar. Hetta er sjálvandi eitt stig á røttu leið, men betur hevði verið við einari rættari ungdomssending, eitt nú sum tann sum var send í áttátta árunum, tað alt bar til.

Edvard um Rímmarjazz:

77 prosent er idealisma

Mynd: Kalmar

FRÓÐI LOKSÁGARD

Antin dámar tær hana væl, ella slökkir tú. So stutt kann tað sigast. Talan er um sendingina Rímmarjazzur, sum útvarpið sendir ein tíma annanhvønn týsdag, og endursendur hósdag í vikuni eftir.

Vetur í Rímmarjazzi er Edvard Nyholm Debess. Edvard hevur tónlistarliga konservatorium útbúgving. Umframt at gera tónleikasendingar fyrri útvarpið, undirvisar hann í musikk-skúlanum, og spælir og skrávar tónleik í ymskum samanhangi.

Edvard er ikki sum aðrir útvarpsvertir. Hann tosar nógv meiri og á ein heilt annan hátt. Tá ið tú hoyrir sendingina, situr tú við einu kenslu av, at hann ikki situr í einum útvarpsstudio, men líka so væl kundi sítid undir liðini av tær, og greitt tær frá um jazz og annað innan tónleik.

Summi halda hann vera ein oratorískan anarkist, málburðurin er ikki á setursstøði, men kennst meira sum dagligdagstala. Sjálvt sigur Edvard seg hava stóra virðing fyrri móðurmálinum og teimum sum fara væl um tað, og at hann sær upp til útvarpsmenn sum eitt nú Birgir Kruse, sum hann heldur tosa gott og livandi føroyskt.

Ein onnur orsök til at Rímmarjazzur ikki er skorin eftir sama leisti sum aðrir tónleikasendingar í útvarpinum er, at Edvard vil aktivera lurtaran, og við at leggja eitt sindur av sínum egnu meiningum og hugsanum í sendingina, vil hann

hava lurtaran at taka støðu til bæði tónleikin og tað sum verður sagt.

77 prosent er idealisma, og restin smær uppá breið, svaraði Edvard tá vit spurdu hvi hann ger sendingina.

Spurdur um hvussu leingi hann hevur fingist við at lurtar eftir, og at spæla jazz, svarar hann, at áhugin fyrri jazz var kveiktur um ta tíðina, tað ið jazzfélagið varð stovnað, og virksemd í gomlu Perloni var í hæddini. Sjálvt fór hann ikki rættuliga undir at spæla jazz fyrr enn fýr áttu áttu árum síðan.

Sjálvt um tey óivað eru mong, ið halda at hann er ein frelstur jazzzeingil, sigur hann at hansara tónlistarligi horisontur er víðari enn so.

– Eg eri altíttandi, tað ið tað kemur til tónleik. Eg eri persónliga ímóti at byta tónleik ov nógv sundur í ymiskar stíllættir. Tað eru fólk ið siga: Eg lurti bara eftir country, o.s.v. Sjálvt kann eg lurtar eftir øllum, og síðani taka støðu til um hetta er nakað mæð dámar ella ikki.

Burtursæð frá jazz og klassiskum tónleiki so er tað mest rokurr og poppur hann lurtar eftir.

Edvard er uppvaksin við roktónleiki, og bólkur sum Deep Purple, Uriah Heep, vóru nógv frammi tá ið hann var ungur, og hann hevur ongantíð slept hesum tónleiki, sjálvt um tað hann sjálvt spælir er farið í aðrar ættir. Heldur óvantað fyrri undirritaða og óivað fleiri við mæð, so sigur Edvard seg dáma væl at lurtar eftir modernum rokki, og nevniliga hann bólkur sum Red Hot Chilipeppers og Rage A-

gainst the Machine, netta er tað ikki tónleikur hann sjálvtur tekst við at spæla.

Innan popptónleik er tað serliga eitt navn, ið hugtekur Edvard.

– Sting spælir intelligentan pop, og mæð dámar hann rættuliga væl. Um ein nýggj fløga við Sting verður útgevin, so er ikki neyðugt at fara í plátuhandlin at vita um hetta er nakað ið er vert at keypa. Fløgan verður keypt beinanvegin, tað er nevniliga eitt sleit av genaltítt yvir øllum tí, ið Sting letur úr hondum.

– Innan jazztónleikin er truplari at skula nevna nakrar beinleiðis fyrimyndir, hetta tí at eg havi eitt ódvísi tilknyti til henda tónleik.

– Tú kanst gerast rættuliga bitin av eini fløgu tú just hevur keypt, og tú heldur at hetta er heilt ótrúligt, og so keypir tú eina aðra plátu og tað sama endurtekur seg. Beint nú er tað eitt big-band úr Danmark sum er tað heilt stóra. Sum sagt so er hetta rættuliga skiftandi, og tí ómøguligt at geva eitt greitt svar uppá.

Spurdur um tað var nakar serligur tónleikari ella komponistur hann vendi aftur til, ella hevði havt nakra ávirkan á hann persónliga, svaraði hann at her var Miles Davis nummar eitt, og so var tað helst Sonny Rollins sum kom næstur honum. Hesir báðir hava týtt ómetiliga nógv fyrri jazztónleikin og fyrri Edvard sum jazz-áhugaðan.

Umframt at spæla og tosa um jazz í útvarpinum, og at lurtar eftir jazz í heima, so er Edvard, sum áður nevnt, bæði tónleikari og tónasmið-

ur. Innan samanspæl hevur hann nógv jørn í eldinum. Hann luttekur í onkrum bólkum innan jazz, spælir kamartónleik saman við onkrum øðrum, og er eisini við í symfoniorkestrinum. Hóast hetta fer við nógvri tíð, so gevur hann sær eisini stundir til at skriva tónleik. Tað er ikki meira enn fýr árin, síðani at hann fór undir at skriva tónleik. Fitt av tónleiki er longu komið úr hansara hondum, og fleiri verk eru í umbúna. Tann tónleikur, ið higartil er komin úr hansara hondum, er sera fjølbroyttur. Hann hevur skrivað til symfoniorkestrar, kamartónleik, og enná okkurt popplagið.

Edvard sigur, at ætlanin við Rímmarjazzi í vetur er at royna at koma so víða um sum gjørligt. Ikki er óvanligt, at ein sending umboðar okkurt ávist, t.v.s. eitt ávist tónaskald, ein ávisan tónleikara, eitt ávist tíðarskeið ella ein ávisan stíl innan jazztónleikin.

Umframt hetta er eisini ætlanin at hava fingurin á pulsnum, hvat víðvirkir framfærslum innan tann føroyska jazzpallin.

Her kann nevast, at jazzfélagið hevur ætlanir um við jøvnum millumbilum at skipa fyrri tiltøkum í Jazzhouse Upstairs, sum er tann nýggja ramman um jazztónleikalív ið í Havnini. Her er ætlanin at fáa útlendskar bólkur og solistar at koma hendan vegin, og skulu hesar vitjanir leggjast í fasta ramma.

Edvard hevur ætlanir um, at so nógvir sum gjørligt av hesum gestum eisini verða at hoyra í Rímmarjazzi, har teir fara at tosa um, og spæla jazztónleik.